

7. Санаторно-курортне лікування, організований відпочинок та туризм в Україні / Державна служба статистики України / Статистичний бюлетень. – К.: 2011. – 92 с.

8. Україну визнали однією з найменш привабливих країн для туристів [Електрон. ресурс] – Режим доступу: <http://tsn.ua/ukrayina/ukrayinu-viznali-odniyeyu-z-naymensh-privablivih-krayin-dlya-turistiv.html>

С.Л. ЛИТВИНЕНКО,
к.е.н., доцент, Національний авіаційний університет

Економічні аспекти мультимодального перевезення унікальних негабаритних вантажів за участю авіатранспорту

У статті визначено економічні аспекти міжнародного мультимодального перевезення унікальних негабаритних вантажів за участю авіатранспорту, які передбачають обґрунтування стратегії вибору маршруту, розробку принципів схем-алгоритмів та формування економічного механізму мультимодального перевезення унікальних негабаритних вантажів за участю авіатранспорту.

Ключові слова: аспекти, перевезення, вантаж, авіатранспорт, негабаритний, унікальний.

В статье определены экономические аспекты международной мультимодальной перевозки уникальных негабаритных грузов при участии авиатранспорта, которые предусматривают обоснование стратегии выбора маршрута, разработку принципиальных схем-алгоритмов и формирование экономического механизма мультимодальной перевозки уникальных негабаритных грузов при участии авиатранспорта.

Ключевые слова: аспекты, перевозки, груз, авиатранспорт, негабаритный, уникальный.

In the article the economic aspects of international multimodal transportation of unique oversized cargoes with participation of air transport, providing the grounding of route selection strategy, development principle charts-algorithms and forming economic mechanism of multimodal transportation of unique oversized cargoes with participation of air transport, were identified by the author.

Keywords: aspects, transportations, cargo, air transport, oversized, unique.

Постановка проблеми. В умовах збільшення замовлень на перевезення унікальних негабаритних вантажів виникає проблема, яка пов'язана з розробкою транспортно-технологічних схем, технічних рішень та методик таких перевезень. Мультимодальне перевезення унікальних негабаритних вантажів за принципами логістики – just in time та «від дверей до дверей» вимагає врахування особливостей доставки таких вантажів на всіх видах транспорту, які будуть використані. При перевезенні таких вантажів використовують спеціалізовані транспортні засоби, які здатні забезпечити без-

розбірну доставку вантажів, оскільки проведення збірно-розбірних операцій призводить до збільшення часу доставки та може призвести до втрати певних властивостей вантажу. Розробка індивідуальних технічних рішень та методик доставки унікальних негабаритних вантажів вимагає також визначення економічних аспектів мультимодального перевезення таких вантажів.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Проблеми перевезення унікальних негабаритних вантажів на різних видах транспорту активно вивчалися вітчизняними та зарубіжними науковцями. Особливо ґрунтовно досліджувалися проблеми доставки цієї категорії вантажів на автомобільному транспорті. В цьому контексті слід відзначити наукові роботи Н. Троїцької [9], М. Шилімова [10], А. Кошарного [4], І. Зіброва [2], А. Приходько [8] та ін. Наукова робота Р. Імамєдінова [3] стосується організації міжнародних перевезень великогабаритних та надважких вантажів різними видами транспорту по території Росії. В цій роботі, зокрема, визначаються економічні фактори вибору виду транспорту та науково-методичні принципи вирішення проблем доставки цих категорій вантажів різними видами транспорту. Проблеми доставки негабаритних вантажів на авіатранспорті вивчалися у наукових роботах А. Матовнікова [7], Т. Габрієлової [1] та ін. Нами у [5] було створено засади використання інформаційних систем SolidWorks у роботі чартерних вантажних авіаперевізників.

Мета статті. Із викладеного вище випливає, що організаційні та економічні складові проблеми міжнародного мультимодального перевезення унікальних негабаритних вантажів за участю авіатранспорту вивчені явно недостатньо та вимагають більш ґрунтовного дослідження. Метою статті є визначення економічних аспектів міжнародного мультимодального перевезення унікальних негабаритних вантажів за участю авіатранспорту.

Виклад основного матеріалу. Особливості мультимодального перевезення унікальних негабаритних вантажів за участю авіаційного виду транспорту полягають у необхідності врахування відповідності параметрів вантажної одиниці параметрам апаратів обслуговування на різних етапах до-

ставки та переробки вантажів. У [1] автором та Т. Габрієловою відзначається, що для уникнення додаткових витрат при плануванні процесу доставки вантажів авіаційним транспортом має бути здійснена перевірка відповідності параметрів вантажної одиниці параметрам транспортних засобів, засобів механізації, зберігання та контролю вантажу. Для унікальних негабаритних вантажів врахування цих обставин є особливо актуальним, оскільки чимало таких вантажів мають оригінальну конструкцію, властиву лише для них. Розроблення економіко-організаційних засад використання навантажувально-розвантажувального обладнання при авіаперевезенні надважких та негабаритних вантажів зроблено нами у [6]. В цій роботі нами, зокрема, було створено логічну організаційно-економічну схему використання навантажувально-розвантажувального обладнання при авіаперевезенні надважких та негабаритних вантажів. Проте доставка таких вантажів дуже часто здійснюється принаймні двома видами транспорту, при цьому практично обов'язково бере участь автомобільний вид транспорту.

Доставка унікальних негабаритних вантажів за принципами just in time та «від дверей до дверей» є надзвичайно затребуваною на сьогодні послугою. Також замовник вимагає надання йому повного комплексу послуг із обслуговування такого вантажу. До таких послуг можна віднести: створення плану мультимодального перевезення вантажів; розробка унікальних технічних, технологічних та конструктивних рішень щодо навантаження, розвантаження, швартування та перевезення цих вантажів; здійснення митного оформлення вантажів та отримання всіх дозвільних документів на перевезення тощо. Особливість доставки унікальних негабаритних вантажів за участю авіаційного транспорту також полягає в необхідності термінової доставки та неможливості здійснення накопичення таких вантажів у складських комплексах та терміналах. Необхідність включення саме авіаційного виду транспорту до ланцюга транспортування обумовлена необхідністю скоротити терміни доставки та забезпечити перевезення вантажів, які неможливо доставити іншими видами транспорту. При доставці унікальних негабаритних вантажів від виробника до споживача має бути забезпечена взаємодія усіх учасників процесу перевезення, а також відпрацьовані методики і технологічні рекомендації перевезення та організації навантажувально-розвантажувальних робіт на різних видах транспорту.

Наприклад, далеко не будь-який негабаритний вантаж може бути перевезений морським видом транспорту з огляду на небажаність потрапляння вологи на нього. Негабаритні вантажі на морському транспорті доставляються у спеціальних контейнерах Artificial Twin Deck, а також Open Top та Flat Rack. Також існує можливість доставки негабаритного вантажу, який попередньо розібраний на вузли в трюмі. Проте останній спосіб є достатньо дорогим та вимагає чималих часових витрат на проведення збірно-розбірних робіт. Крім цього, проведення розбирання негабаритного вантажу, якщо мова йде

про спеціальне обладнання, може призвести до втрати частини його властивостей, що є неприйнятним. На залізничному та автомобільному транспорті існує серйозна проблема габаритних розмірів таких вантажів, які суттєво обмежені шириною залізничної колії та автомобільного полотна. У ряді випадків можливе навіть розбирання лінії електропередачі для доставки негабаритного вантажу автомобільними шляхами, оскільки без використання автомобільного виду транспорту при доставці таких вантажів за принципом від «від дверей до дверей» обійтися практично неможливо.

Організацією мультимодального перевезення унікальних негабаритних вантажів за участю авіатранспорту може займатися як експедитор, так і логістична компанія або навіть авіаперевізник. Річ у тім, що у середині 2000-х років основний оператор авіаційного ринку перевезення надважких та негабаритних вантажів – авіакомпанія «Волга-Днепр» – став робити перші спроби щодо диверсифікації своєї діяльності. Одним з таких кроків стало створення інжиніринго-логістичного центру, який мав на меті забезпечувати мультимодальну доставку унікальних негабаритних вантажів. Крім цього, до завдань цього центру було віднесено диверсифікацію діяльності авіаперевізника та надання ширшого спектру послуг, ніж лише доставка вантажу. Створення інжиніринго-логістичного центру дозволило авіакомпанії «Волга-Днепр» розширити номенклатуру надаваних послуг та збільшити доходи від перевезення та обслуговування надважких та негабаритних вантажів. Зокрема, авіаперевізник надає автокрани для здійснення навантажувально-розвантажувальних робіт, створює нові навантажувальні засоби, доставляє вантаж в аеропорт та з нього.

На думку автора, цей досвід має бути використаний для забезпечення організації мультимодальної доставки унікальних негабаритних вантажів національним вантажним перевізником України – авіакомпанією «Авіалінії Антонова». Нині цей сегмент, який може служити для диверсифікації бізнесу, в авіакомпанії «Авіалінії Антонова» розвинутий у різних аспектах по-різному, в той же час він може приносити чималий додатковий дохід. Хоча авіакомпанія «Авіалінії Антонова» має вже значний досвід в організації навантажувально-розвантажувальних робіт в аеропортах світу, а також у розробці та створенні інноваційних засобів навантаження на замовлення, проте організацією доставки іншими, крім авіаційного виду транспорту, вона практично не займалася. А між тим це значні додаткові кошти та нові можливості.

На нашу думку, існує декілька можливих варіантів розвитку цього сегменту послуг в авіакомпанії «Авіалінії Антонова», а саме: організація спільного підприємства із авіакомпанією «Волга-Днепр» (за тими ж принципами, за якими було створено спільні підприємства Ruslan SALIS GmbH та Ruslan International); організація власного інжиніринго-логістичного центру чи подібної за функціями структури; віддання цього виду діяльності на зовнішній аутсорсинг. Можливим варіантом є також відмова від розвитку цього виду робіт. Визначення най-

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

більш оптимального варіанту вимагає розробки економіко-математичної моделі та проведення серій числових експериментів. Надалі має бути здійснений аналіз отриманих результатів, виявлення закономірностей та визначення тих умов, при яких той чи інший варіант буде найкращим. Здійснення розрахунків за економіко-математичною моделлю має бути проведено на основі існуючих статистичних даних, прогнозних даних розвитку ринку надважких та нестандартних перевезень, а також мають бути визначені стратегічні перспективи розвитку авіакомпанії «Авіалінії Антонова».

Серед найбільш важливих аспектів міжнародного мультимодального перевезення унікальних негабаритних вантажів за участю авіатранспорту слід відзначити: необхідність обґрунтування концептуальної стратегії вибору маршруту, розробки принципових схем-алгоритмів, а також формування економічного механізму мультимодального перевезення унікальних негабаритних вантажів за участю авіатранспорту. Саме цим економічним аспектам, на нашу думку, має бути присвячена найбільша увага з огляду на їх важливість у загальному процесі мультимодального перевезення унікальних негабаритних вантажів за участю авіатранспорту.

Обґрунтування концептуальної стратегії вибору маршруту міжнародного мультимодального перевезення унікальних негабаритних вантажів має включати визначення найбільш оптимального маршруту доставки того чи іншого вантажу із врахуванням його характеристик, обмежень щодо параметрів транспортних засобів, засобів обслуговування, дорожнього покриття та ін. Складність цього завдання полягає у використанні щонайменше двох видів транспорту (авіаційного та автомобільного) та організації доставки цих вантажів вантажним авіаперевізником, який буде виступати як оператор мультимодального перевезення. При цьому вантажний авіаперевізнак через підписання договорів-підрядів з іншими учасниками процесу мультимодального перевезення забезпечує доставку за принципом «від дверей до дверей». При мультимодальному перевезенні унікальних негабаритних вантажів оригінальної конструкції постають нові завдання, які пов'язані із забезпеченням якісного та своєчасного нерозбірного перевезення таких вантажів усіма перевізниками. Стратегія вибору маршруту також має обов'язково враховувати терміни доставки та передбачати забезпечення синхронізації доставки.

Розробка принципових схем-алгоритмів міжнародного мультимодального перевезення унікальних негабаритних вантажів має бути передусім орієнтована на застосування логічної організаційно-економічної схеми використання навантажувально-розвантажувального обладнання, організацію ефективної взаємодії між усіма учасниками процесу доставки цих вантажів, організації доставки вантажів до аеропорту та з аеропорту. Технологія використання навантажувально-розвантажувального обладнання є одним з найбільш важливих аспектів при мультимодальному перевезенні унікальних негабаритних вантажів оригінальної кон-

струкції, оскільки дуже часто такі вантажі вимагають розробки унікальних технічних рішень, які можуть використовуватися обмежену кількість разів лише для певних типів вантажів. Крім цього, це обладнання має бути доставлено вчасно в аеропорт (при перевантаженні на літак чи вивантаженні з нього) або в транспортний вузол, або ж у транспортний термінал. Особливості мультимодального перевезення унікальних негабаритних вантажів за участю авіаційного виду транспорту полягають також у детальному вивченні габаритних розмірів вантажу та створенні моделей схем завантаження унікальних негабаритних вантажів оригінальної конструкції з використанням новітніх інформаційних систем параметричного моделювання.

Формування економічного механізму мультимодального перевезення унікальних негабаритних вантажів за участю авіатранспорту передбачає створення комплексу засобів, інструментів та моделей, які дадуть змогу оптимізувати доставку цих вантажів. Цей економічний механізм має сприяти створенню нових можливостей для вантажних авіаперевізників, які займаються перевезенням унікальних негабаритних вантажів, сприяти впровадженню логістичних принципів доставки і цієї категорії вантажів. Це сприятиме залученню нової вантажної клієнттури та перспективному розвитку. Ринок авіаційного перевезення надважких та нестандартних вантажів розвивається надзвичайно динамічно, проте саме виявлення нових можливостей щодо застосування унікальних рампових літаків типу АН-124-100 та АН-225 у мультимодальних перевезеннях таких вантажів дасть змогу успішно розвивати цей ринок і надалі. Також слід зауважити, що у найближчі роки парк літаків на цьому ринку може суттєво зрости, а це, у свою чергу, обумовить посилення конкурентної боротьби за вантажну клієнттуру, а також може призвести до нових комерційних простоїв та холостих перельотів літаків. За таких умов диверсифікація бізнесу є конче необхідною для авіакомпанії «Авіалінії Антонова», оскільки її основний конкурент – російська авіакомпанія «Волга-Дніпр» – вже багато років успішно розвиває цей сегмент бізнесу та має у цій царині значні досягнення.

Висновки

У процесі проведення наукового дослідження автором виявлені не вирішені раніше частини загальної проблеми мультимодального перевезення унікальних негабаритних вантажів, які полягають у відсутності визначних економічних аспектів міжнародного мультимодального перевезення унікальних негабаритних вантажів за участю авіатранспорту. Були проаналізовані наукові роботи вітчизняних та зарубіжних науковців, які займалися цією проблематикою, автором відзначено ті завдання, які були ним розв'язані в рамках вирішення цієї проблеми у попередніх наукових роботах. Було наголошено, що нині замовник все частіше вимагає надання йому повного комплексу послуг із обслуговування унікальних негабаритних вантажів в процесі доставки за принципом «від дверей до

двері». Автор відзначає, що ці вантажі неможливо накопичувати у складських комплексах та терміналах, а авіаційний транспорт сприяє пришвидшенню доставки, використовується при відсутності чи незадовільному стані наземних шляхів сполучення чи небажаності проведення збірно-розбірних робіт вантажу, категоричній забороні доставки вантажів певними видами транспорту через вплив шкідливих факторів та неможливість забезпечити зберігання.

Нами наголошено на необхідності встановлення найбільш оптимального варіанту розвитку сегменту мультимодального перевезення цих вантажів у національному вантажному перевізнику України – авіакомпанії «Авіалінії Антонова» – шляхом розробки економіко-математичної моделі, проведення серій числових експериментів, аналізу отриманих результатів та виявленню закономірностей. Автором визначаються найбільш важливі аспекти міжнародного мультимодального перевезення унікальних негабаритних вантажів за участю авіатранспорту, а саме необхідність обґрунтування концептуальної стратегії вибору маршруту, розробки принципів схем-алгоритмів, а також формування економічного механізму мультимодального перевезення унікальних негабаритних вантажів за участю авіатранспорту. Подальші наукові дослідження мають стосуватися детального описання пропонуваніх механізмів та інструментів, проведення серій числових експериментів та визначення умов їх реалізації у практичній діяльності роботи вітчизняних вантажних авіаперевізників, які займаються доставкою унікальних негабаритних вантажів.

Список використаних джерел

1. Габрієлова Т.Ю., Литвиненко С.Л. Методологія та практика формування вантажних одиниць при перевезенні вантажів авіацій-

ним транспортом // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – Вип. 6 (120). – С. 60–66.

2. Зибров И.А. Оптимизация технологии перевозки крупногабаритных тяжеловесных грузов через мостовые сооружения: Дис.... к.т.н.: 05.22.01. – М., 2003. – 151 с.

3. Имамединов Р.Х. Организация международных перевозок крупногабаритных и тяжеловесных грузов по территории Российской Федерации: Дис.... к.э.н.: 08.00.05. – М., 2003. – 168 с.

4. Кошарный А.Н. Совершенствование проектирования систем перевозок крупногабаритных тяжеловесных грузов автомобильным транспортом: Дис.... к.т.н.: 05.22.01. – К., 1995. – 240 с.

5. Литвиненко С.Л. Економіко-організаційні засади використання інформаційних систем SolidWorks у роботі чартерних вантажних авіаперевізників України // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – Вип. 10 (124). – С. 269–275.

6. Литвиненко С.Л. Економіко-організаційні засади використання навантажувально-розвантажувального обладнання при авіаперевезенні надважких та негабаритних вантажів // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – Вип. 6 (132). – С. 150–158.

7. Матовников А.Н. Разработка процессов организации производства авиационных перевозок уникальных негабаритных грузов: Автореф. дис. ...к.т.н.: 05.02.22. – Ульяновск, 2007. – 16 с.

8. Приходько А.П. Выбор эффективных автотранспортных средств для перевозки крупногабаритных тяжеловесных грузов: Автореф. дис.... к.т.н.: 05.22.10. – М., 1991. – 21 с.

9. Троицкая Н.А. Методологические основы проектирования системы транспортировки крупногабаритных тяжеловесных грузов автомобильным транспортом: Автореф. дис.... д.т.н.: 05.22.10. – М., 1993. – 36 с.

10. Шилимов М.В. Формирование структуры парка и выбор автомобильных транспортных средств для перевозки крупногабаритных тяжеловесных грузов: Дис.... к.т.н.: 05.22.01. – М., 2005. – 145 с.

Н.О. РИБАЛКО,

к.е.н., доцент кафедри фінансів та банківської справи, Європейський університет

Бюджетне фінансування розвитку кінематографії в Україні

Розглянуто аспекти бюджетного фінансування галузі кінематографії в 2011 році. Проаналізовано статистичні дані державного, місцевих та зведеного бюджетів, виявлено основні тенденції. Зроблено висновки та запропоновано рекомендації з удосконалення бюджетного фінансування галузі кінематографії.

Ключові слова: державна фінансова підтримка, бюджетне фінансування, культура, мистецтво, кінематографія, національний фільм, державний бюджет.

Рассмотрены аспекты бюджетного финансирования отрасли кинематографии в 2011 году. Проанализированы статистические данные государственного, мест-

ных и сводного бюджетов, выявлены основные тенденции. Сделаны выводы и предложены рекомендации по совершенствованию бюджетного финансирования отрасли кинематографии.

Ключевые слова: государственная финансовая поддержка, бюджетное финансирование, культура, искусство, кинематография, национальный фильм, государственные бюджет.

The article is devoted to some aspects of budget maintenance of economic activity in the film industry in 2011. Analyzed the statistical data of the state, local and consolidated budgets, identified major trends. The autor propo-